

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

tel: 07 373 05 85, 051 687 817

E-pošta: anja.mezan@kgzs-zavodnm.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Novo mesto, 26.4.2022

Uporaba alternativnih krmil v ekstenzivnih rejah prašičev

Cene žit, beljakovinske krme, vitaminsko mineralnih dodatkov, energentov in mineralnih gnojil se nenehno višajo. Le te bodo v veliki meri vplivale na prehransko upravljanje pri krmljenju prašičev. Krmljenje oziroma krmni obroki morajo biti prilagojeni potrebam živali, spolu, telesni masi in vrsti prireje, v nasprotnem lahko to vpliva pri prašičih pitanceh na slabše priraste in na plodnostne težave pri plemenskih svinjah (manjša ali neizenačena gnezda, manj živorojenih pujskov,...). Stroške v reji prašičev lahko znižamo z lastno pridelavo krme, načrtnim krmljenjem in tudi s spremljanjem konzumacije in konverzije krme ter z izvajanjem strogih biovarnostnih ukrepov (higiena krme, vode in skladišč). Na prašičerejskih kmetijah po večini pridelujejo žita in sicer koruzo, sledi pšenica, ječmen in tritikala. V krmne obroke za prašiče pa vključujemo tudi beljakovinska krmila rastlinskega izvora, mineralno-vitaminske dodatke, druge krmne dodatke ter voluminozno krmo. Med beljakovinska rastlinska krmila sodijo semena oljnic in stročnic. Le te vsebujejo 20-45% surovih beljakovin in veliko lizina, stročnice vsebujejo do 5 % olja, dočim oljnice vsebujejo do 55% olja in 5-10% surovih vlaken ter veliko fosforja. Pri sestavi krmnih mešanic za prašiče pitance predstavljajo beljakovinska krmila pomembno komponento. Mednje uvrščamo sojine, sončnične in tudi repične tropine, ki so povečini iz uvoza. Z lastno setvijo soje in predelavo le-te bi lahko pomembno zmanjšali potrebo po uvoženih sojinah tropinah. V ekstenzivnih rejah bi lahko kot alternativo sojinim tropinam, kot vir beljakovin, uporabljali različna doma pridelana beljakovinska krmila kot so grah, bob, lupina, ogrščica, seme sončnic ter buče. Poznavanje hranilnih vrednosti beljakovinske krme nam omogoči lažjo kombinacijo oziroma nadomeščanje ene beljakovinske komponente z drugo. Posebej bi poudarila, da pri načrtovanju prehrane in nakupu beljakovinskih komponent ne primerjajte samo cene posameznega beljakovinskega krmila, ampak ceno krmila primerjate z vsebnostjo beljakovin in energije v posameznem krmilu. Kot dobro nadomestilo soje oziroma kombinacija s sojo v prehrani prašičev pitancev se lahko uporablja krmni grah. Krmni grah lahko pridelamo kot lastno krmo ali ga kupimo. Je zelo okusno krmilo za prašiče in je bogat z beljakovinami, lizinom, vitaminom B1, B2 in pantotensko kislino. Vsebuje tudi antinutritivne snovi in ga zato vključujemo v krmnih mešanicah za prašiče pitance v omejenih količinah (20-40 %). Na manjših kmetijah ali kmetijah z ekološko rejo prašičev pa poleg alternativnih virov beljakovin uporabljamo kot krmo iz lastne pridelave tudi druga alternativna krmila kot so krompir, krmna pesa, repa, koleraba, korenje, buče, zelje in tudi voluminozno krmo. Voluminozno krmo lahko uporabimo za sveže krmljenje in tudi silirano, pri tem pa upoštevamo, da trave in detelje kosimo zgodaj, v začetku bilčenja trav in pred brstenjem detelj. Mlada detelja in trava ter druga voluminozna krma je zelo primerna krma za pitanje prašičev. V ekoloških rejah je zaželeno tudi, da živali pasemo. V prehrano pitancev pogosto vključujemo zelene moke, največkrat uporabljamo lucernino moko. Za voluminozno krmo je značilno, da jo prašiči slabše izkoristijo kot žita in okopavine. Krmljenje pitancev z voluminozno krmo oz. krmo z visokim deležem vlaknine (8% vlaknine) ugodno vpliva na občutek sitosti, na boljšo prebavo in konsistenco blata. Prav tako omogoča prašičem ugoden učinek na zmanjševanje agresivnega vedenja znotraj skupine. V krmni obrok za tekače lahko vključimo tudi travno sliažo in sicer mešanico bele detelje ali lucerne in trpežne ljujke. Rastoči prašiči potrebujejo za svojo rast aminokislino in vitamine. Lizin in vitamin A dobijo iz trav, v lucerni in lupini sta prisotna cistein in metionon. Triptofan, tronin in izoleucin pa v deteljah, grahu, bobu in fižolu. Prašiče pitance pa poleg standardne krmne mešanice lahko krmimo še z določenim deležem vlakninske krme, namreč prevelike količine le te razredčijo obrok, kar se pozna na prirastih. Krmljenje z vlakninsko krmo je bolj primerno za prašiče s počasnejšo rastjo, kot je to pri nas edina avtohtona pasma prašičev, krškopoljski prašič.

Pripravila:

KGZS – Zavod NM
Anja Mežan, specialist za živinorejo